

DAVEY, Graham - WELLS, Adrian. Worry and its psychological disorders: theory, assessment, and treatment. Hoboken : Wiley, 2006, 410 p. ISBN 978-047-0012-796.

Jana Tomková, tomkova@saske.sk

Prežívanie obáv je prirodzený proces v živote človeka, ktorý sprevádza riešenie jeho osobných, sociálnych a životných problémov. Je však potrebné rozlišovať medzi ich normalitou a patologickosťou. Práve tejto oblasti sa venuje kniha s názvom „*Worry and its psychological disorders*“ (v preklade Obavy a ich psychické poruchy).

Na tvorbe publikácie participovalo 26 autorov prevažne zo psychologických oddelení anglických, amerických a kanadských univerzít, ale aj odborníci z praxe zaoberajúci sa touto problematikou. Editorsky sa na nej podieľali Graham Davey, profesor psychológie na University of Sussex v Brighton a Adrian Wells, profesor klinickej a experimentálnej psychopatológie na University of Manchester, profesor klinickej psychológie na Norwegian University of Science and Technology v Trondheime. Obaja editori sa aktívne výskumne venujú oblasti úzkosti, patologického prežívania obáv a sú autormi mnohých vedeckých štúdií v medzinárodných časopisoch s vysokým impaktovým faktorom.

Publikácia je rozdelená do štyroch častí s cieľom priniesť čo najaktuálnejší prehľad všetkých významných aspektov spojených s obavami, zahŕňajúc vysvetlenie povahy obáv v rámci psychických porúch, hodnotenie resp. meranie prežívaných obáv, súčasné teórie obáv a tiež metódy vhodnej terapie.

V úvode knihy sa editori snažia zdefinovať niekoľko charakteristických znakov vymedzujúcich patologickosť prežívaných obáv, potrebných pre uvedenie do problematiky. Normalita obáv, ktoré sa zväčša týkajú väčších oblastí životných problémov (ako napr. zdravie, financie, vzťahy, práca ...) sa líši od patologických, ktoré sa vzťahujú aj na mnoho malých a bezvýznamných každodenných obáv, ktoré sú subjektívne vnímané ako nekontrolovateľné a úzko asociované s katastrofickým vnímaním, čo spôsobuje nárast pociťovanej anxiety.

Prvá časť knihy s názvom „*The Nature of Worry*“ (v preklade Povaha obáv) je rozdelená do šiestich kapitol. Tie sa venujú osobitne epidemiológii obáv a generalizovanej úzkostnej poruche (R. M. Holaway, T. L. Rodebaugh, R. G. Heimberg), roli obáv a negatívneho myslenia v úzkostnej a depresívnej poruche (C. Papageorgiou), psychopatológii obáv vo všeobecnosti (C. Purdon, J. Harrington), obavám v spojitosti s kognitívnym spracovávaním informácií (G. Matthews, G. J. Funke) a špecifickému prežívaniu obáv v staršej dospelosti (J. L. Wetherell) a detstve či adolescencii (S. Cartwright-Hatton).

Druhá časť publikácie je venovaná oblasti merania prežívaných obáv, pričom jednotlivé kapitoly sa zaoberajú konkrétnymi špecifickými metódami ich hodnotenia. V tejto časti sa čitatelia môžu stretnúť s rozpracovaným „*The Penn State Worry Questionnaire - PSWQ*“ (H. M. Startup, T. M. Erickson), „*The Anxious Thoughts Inventory*“ a s tým spojené meranie metakognícií a obáv (A. Wells). V ďalších kapitolách tejto časti knihy sa autori venujú tiež meraniu generalizovanej úzkostnej poruchy (C. L. Turk, A. T. Wolanin), a metóde „*The Catastrophising Interview*“ (G. C. L. Davey), ktorá umožňuje merať stupeň pociťovaných obáv týkajúcich sa špecifickej oblasti.

V tretej časti knihy sa autori zamerali na spracovanie rôznych teórií vysvetľujúcich chronické

---

a patologické prežívanie obáv. Kapitoly v tejto časti prehľadne zhrňajú poznatky o metakognitívnom a kognitívnom modeli obáv v súvislosti s generalizovanou úzkostnou poruchou (A. Wells, N. Koerner, M. J. Dugas), rozpracúvajú tiež model vplyvu nálady na pretrvávajúce súvislé prežívanie obáv (G. C. L. Davey), a tiež teórie kognitívneho vyhýbania (N. J. Sibrava, T. D. Borkovec).

Obsah poslednej časti knihy je zameraný na špecifické metódy terapie, ako napr. metakognitívna terapia generalizovanej úzkostnej poruchy (A. Wells), relaxačné metódy a kognitívna terapia (T. D. Borkovec), kognitívno-behaviorálna terapia zameraná na prežívanie neistoty (M. Robichaud, M. J. Dugas). Každá z metód má rozpracovanú vlastnú štruktúru a procesy základnej intervencie. Okrem psychoterapeutických prístupov je v knihe zahrnutá tiež kapitola pojednávajúca o farmakologickej liečbe generalizovanej úzkostnej poruchy (I. M. Anderson, M. E. Palm) a kapitola venujúca sa účinnosti a prediktorov výsledkov psychologickéj liečby (R. C. Durham, P. L. Fisher). Do publikácie zaradili autori tiež prípadové štúdie (P. King) troch pacientov s rôznymi úzkostnými poruchami (generalizovaná úzkostná porucha, posttraumatická stresová porucha a sociálna fóbia). V každej z nich boli identifikované procesy prežívania obáv s cieľom stanoviť zodpovedajúcu terapiu.

Publikácia „*Worry and its psychological disorders*“ je knihou vysoko odbornou, o čom svedčí aj jej zameranosť na špecifickú skupinu čitateľov. Autori ju odporúčajú najmä klinickým psychológom, ale aj výskumným pracovníkom či študentom klinickej psychológie. Napriek jej odbornosti, je však aj v anglickom jazyku veľmi dobre zrozumiteľná, pričom zachováva tzv. učebnicový štýl doplnený mnohými súčasnými zahraničnými výskumami z tejto oblasti. Umožňuje získať čitateľovi podrobný prehľad o procesoch spojených s prežívaním obáv, navrhuje vhodné metódy ich merania, a to nielen pre terapeutické, ale aj výskumné účely, nevynímajúc tiež účinné psychoterapeutické či farmakologické prístupy k liečbe.